

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra 1 kor. Egy óra 50 fill. Negyedévre 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRÖNVIKZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utóza 49. szám.
--	--	---	--

Változott atmoszféra

Politikai életünknek egy régi, alapos ismerője írja lapunknak:

Amire oly sokáig vártunk, amiről már már végképpen lemondunk, a parlamentben minden akadályok dacára felülkerekedni látszik a jobb belátás. És ezzel a parlamentnek egész atmoszférája megváltozott. A nagyhangú, üres pathosznak, a színházi mennydörgéseknek s a rakétákból csinált villámoknak nem kedvez többé a milió: a fékezhetetlen gyűlölet inkább mosolyt vált ki, mint haragot és a gyanúsítások inkább keltenek derűtséget, mint indignációt. Természetes, hogy mindazok, akiknek ez nem kedvez, lázasan keresik és kutatják ennek a fordulatnak nem annyira az okát, mint inkább az *okozóját*. Keresik a *bűnbakot*, hogy ádáz bosszúvágygal annak egyenesen neki rontsanak.

De hiába keresik, hiába kutatják. Hiába szimatolnak konventikulumokat, hiába akarják belerántani a nemzeti kaszinót, hiába akarják kipécézni Apponyit, Kossuthot, Andrásyt, hiába settenkednek a miniszterelnök körül — sehol és senkinél nem található jelezhető pontot, mert mindazokon kívül, amik nyilvánosan, mindenkinek szeme láttára és füle halattára történtek, és mindazokon kívül, amik a parlament színe előtt bevallva lettek, mindazokon kívül semmi sem történt. Tehát semmi intri-

ka, semmi titkos megegyezés, semmi hátsó gondolat nem játszott szerepet a beállott fordulatban, egyesegyedül csak a jobb belátás ébredt föl és ennek találkozása és érintkezése változtatta meg az atmoszférát s a romboló és a kárt tévő ösztönök és szenvedélyek előrenyomulását meggátolta a következményektől való visszahökkenés, mely fölrázta úgy a jóhiszeműen alvó, mint a rosszhiszeműen elaltatott közlelkiismeretet.

És ebben a megváltozott milióban nincs más teendő, mint föltétlenül bizni a dolgok erejében és nyugodtan bevárni a megindult processzus lefolyását. Tuihevesen reménykedni a várva-várt békének, a normális *parlament munkának* gyors kialakulásában, talán éppen olyan balgaság lenne, mint megijedni vagy elcsüggedni a féltett, ha talán ismét előtérbe lépne a *technikai obstrukció*. Mert a megváltozott atmoszférában az előbbinek okvetlenül jönnie, az utóbbinak okvetlenül elmulnia kell. Egy olyan milióban, amelyben a düh nem tud dühre ingerelni többé, melyben az erőszak nem képes hasonlót provokálni többé, semmiféle kísérlet a parlamenti munka megakadályozására, semmiféle merénylet, mely dühre és erőszakra van alapítva, nem sikerülhet többé.

Mert a parlamentben fölébredt jobb belátás, hatványozva terjed el az ország közvéleményében s az országszerte általános tiltakozás után a néma undor, a szó-

talán — de annál többet mondó — megvetés, sokkal gyorsabban végeznek a betegséggel: a kisebbségi terrorral, mint bármilyen orvosi beavatkozás.

Eloszoltak azok a hamis illúziók, melyekkel eddig a „vitarendezők“, jobban mondva *vitamegfojtó* bizottság kicsinyes játékait körül vették s az elnökségnek semmiféle erőszakra sincs szüksége, hogy a teljes erkölcsi támogatással fedezett elnöki jognak és hatalomnak frakciók botránycsinálási szándéka, technikázása, a többség munkajogának, a parlamenti szólás és vitatkozás szabadságnak elkobzására irányuló iurfangoskodása ellenállhasson.

Az atmoszféra megváltozott, a „moment psychologique“, a parlamenti fordulatra legkedvezőbb pillanat itt van s a többi jönni fog, mert jönnie kell.

Polonyi és Apponyi. Fővárosi tudósítónk jelenti: Érdekes beszélgetés folyt le ma a Ház folyosóján. Polonyi megkérdezte Apponyit, mit szól az ő beszédéhez. Mire Apponyi azt mondta hogy semmit. Azt kijelenté azonban, hogy a békét akarják, mert egy önérzets párt nem vezetheti magát egy másik párttal, amelyik Bécsnek hajlandó nemzeti követelmények nélkül megszavazni a felemelt létszámot s erőszakoskodik a nemzetre nézve nagyon káros provizórium mellett.

La Moliéri

— Tessék, uram, lépjen be s várakozzék egy keveset a kis szalonban. — Asszonyom nemsokára itthon lesz s bizonyára fogadja. . .

És Juana Moliéri-nek az avenue du Bais-n épült kis palotája előcsarnokából, a kék bársony libériás, arany passzomántól ragyogó lakáj nesztelenül kísuhant.

A szobában, hol félszegen és mogorván Paul Verlier helyet foglalt, a lebecsült ablakredőkön beszivárgó parányi fény csak sejteni engedte a berendezés csodáit: a hófehér szobrocskákat, vésett gemmákat, japán szelencéket, vázákat és aranyedényeket. — Fényűzést lehelte még az illatszertől terhes levegő is, mely hullámokban látszott kiáradni ebből a hallatlan, nyomasztó gazdagságból. Rá volt öntve, majd hogy ki nem csordult, az ajtókra, a szőnyegekre, a butorokra, még a virágokra is.

Paul Verlier egy pillantást vetett a nagy velenői tükröbe s fanyar mosolylyal nézte benne sziluettjét. Minek is jött ide ő, a szegény, elkeseredett, már-már vénülni kezdő zenész, a hercegi vágyak ezen áldozati aján-dékai közé? Meg nem értett, magányosság után sóvárgó, dacos lelke, mely egy büszkeséget ismert, hogy az igazság prófétája és vértanuja volt, minek is jött ide elernyedni e pazar környezet langy légkörébe, hogy térden hajtsa a cselszövény diadala előtt?—

Gyengesége csak még jobban kiemelte az igazságtalanság gyözelmét. Fölkelt, hogy távozzék; szégyelte, hogy ennyire lealázta magát. De e percben már belépett Moliéri kisasszony s kezét nyújtott neki . . .

— De hisz nem s látom, oly sötét van itt! — kiáltott fel. Odasietett az ablakhoz s feltárta a redőket.

A tavasz vakító tündöklése, a pázsitok zöldjének enyhe visszaverődése, az orgona ibolyaszín fürtjeinek édes illata egyszerre tödült be s elárasztotta az énekesnő alakját. Paul Verlier már csak arra a véznácska és dőlőfős leánykára emlékezett, akit tizenöt évvel ezelőtt nem volt hajlandó színigazgatónak ajánlani, mert semmiféle lyrai adományt nem fedezett föl benne. Akkor kezdett feltűnni a csillaga, mely egy ideig, oh! nem sokáig, fényesen ragyogott. Lais-ának világos, nemes ihletű, mély s minden ízében francia zenéjét elragadtatással üdvözölte a kritika s a kiválasztottak kised serege, de a nagyközönség nem szentesítette sikerét. — Józansága, ereje, világossága nem volt akkor divatban. Egyetlen klikk, egyetlen táncosnő, egyetlen szalón nem karolta föl a fiatal tehetséget. A fiatalság egy matematikaibb zenéért lelkesedett. Ő pedig többre becsülte a szép könyveket a nagyvilági estélyek léha fecsegéseinél. Megnősült s kinn lakott Páris környékén. Operája sorvadozott s mihamar lekerült a színpadról. Lais végle-

ges elmerülése előtt egy fiatal nő, ki kitűnő hírnévnek örvendett a kozmopolita félvilágban, Juana Moliéri, eljött hozzá, hogy szerepet kérjen tőle. S ő, miután meghallgatta, nyersen ezt felelte neki:

— Igyekezzék szép maradni, de a hangját ne igen koptassa.

Ma, nyomorba jutva, egy beteg aszszonnyal s kis iskolás fiával a nyakán, esedezve kérte a Grand-Lyrique igazgatóját, hogy Lais-át ujtsák fel:

— Szívesen megteszem, mert elismerem tehetségét. De üres házak előtt nem adhatom. Kérje meg Moliéri kisasszonyt, hogy lépjen fel a Lais-ban s előre biztosíthatom önt a fényes sikerről.

S most ott áll a művésznő előtt és még mindig tétovázott. Oh, mily kevésbé hasonlított róla való emlékeihez s még kevésbé hírnevéhez. Ez volna hát az a kis leány, a kinek az arca, a ruhája, mindene egy midinette-re emlékeztetett s aki ma a világnak egyik leghíresebb s leggazdagabb énekesnője és kurtizánja! Még csak csinosnak se lehetett mondani; arcán nyoma sem volt a szelid bájnak; vonásaiból csak a törhetetlen akaratú tükrözött . . . Egész valójában mi sem keltett érzéki vágyakat.

— Oh! — kedves mester! hát megváltozott rólam az ítélete? — kérdezte gunyos mosollyal, majdnem kegyetlenül.

— Nem, — felelte Verlier, uralkodva a

A Kossuth-párt a békéért

A képviselőház ülése.

Szenzációs ülése volt ma a képviselőháznak, amikor ugyanis Désy Zoltán a Kossuth-pár részéről annak teljes és egyhangú lelkes helyeslése mellett bejelentette hajlandóságát: közreműködni a parlamenti rend helyreállításában.

A nagyjelentőségű nyilatkozatra csak pénteken válaszol a miniszterelnök, aki a munkapárttal együtt nagy figyelemmel hallgatta a beszédet. E beszéd különben általános helyesléssel találkozott, csupán a Justh-párt kis töredéke hallgatta azt nagy csendben és még nagyobb keserűséggel.

A fontos ülés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

Elnök Návay Lajos. Bemutatja Károlyi József gróf levelét, amelyben két heti szabadságot kér. A Ház ezt megadja. Jelenti, hogy Apponyi Albert gróf sürgős interpellációt jegyzett be a közös pénzügyminiszter lemondása s a külügyminiszteriumban történő változások tárgyában. Jelenti, hogy napirend előtt Désy Zoltán, Polónyi Géza, Lovász Márton és Bikády Antal kértek felszólalásra engedélyt, amit ő megadott.

A békenyilatkozatok.

Désy Zoltán: Ismerteti a jelenlegi helyiügyi oldalának fejtegetésébe s kijelenti, hogy ha nem is tér el az ő fölfogása a párttól, kérdéseket foglal magában, amelyekre nézve még kielégítő válasz és párthatározat nincs. Apponyi Albert gróf föltételei közül kimaradt egy súlyos kérdés: az anyagi terhek csökkentésének kérdése.

Elmélyed a katonai javaslatok pénzügyi oldalának fejtegetésébe s kijelenti, hogy még számos kérdésben nem lát tisztán a Ház, így abban sem, hogy mennyi költséggel jár az altiszti kérdés rendezése. — Ezért, míg kimondjuk az utolsó szót a harc vagy béke kérdésében, föltétlenül szükséges, hogy végre tisztán lássuk a javaslattal járó terheket. Ha meggyőződik arról, hogy a terhek nem merítik ki végleg az ország belügyi és kulturális fejlődésének erőforrását, akkor a maga részéről nem fogja akadályozni, hogy a többség a javaslatokat törvényerőre emelje. (Helyeslés a Kossuth-párton.)

Eitner Zsigmond és mások a Justh-pártból: Meg fogják ígérni! — Nincs ennél könnyebb!

Désy Zoltán: Ezután a katonai követelésekről szól. Maga is azt akarja, hogy nyu-

godt parlamenti rend legyen, de ennek erkölcsi alapjának is kell lenni. (Éljenzés és taps a Kossuth-párton s szórványosan a Justh-párton.)

A Kossuth-párt feltételei.

Désy Zoltán: A kilences bizottsági program a többségé, ez végre kell hajtani. — (Helyeslés a baloldalon.) Ez a kérdés a miniszterelnök nyilatkozatával tisztázva van. (Nagy mozgás és zaj a Justh-párton.) Mint a volt kormány tagja, meggyőződött róla, hogy vannak kérdések, melyek végleges rendezése leküzdhetetlen akadályokba ütközik. — (Éljenzés és taps a jobboldalon.) További követelés a póttartalékosok dolgában a nemzet ujoncmegajánlási jogának föltétlen biztosítása, hogy az 1905-iki eset meg ne ismétlődhessek. (Éljenzés helyeslés a Kossuth-párton.)

Harmadik a szolgálati nyelv kérdése. — Ez a legnehezebb. Az alkotmányosság helyreállítása óta a király e tekintetben nem élt alkotmányos jogával; volt egy régi szolgálati nyelv, de 67 óta a király felségjogával a szolgálati nyelvet nem állapította meg. A Kossuth-párt semmi szín alatt sem járulhat hozzá a tényleges állapotnak jogi állapottá való változtatásához, vagyis a szolgálati nyelv törvénybe iktatásához. (Helyeslés a Kossuth-párton.)

A választójog.

A választójog kérdését is igen fontosnak tartja, de nem akarja összezavarni a katonai javaslatokkal. A véderőharc most csak egy nyilatkozása a nemzet folytonos bajainak s a vitát a választójog reformja nélkül megoldani nem lehet, mert mindig vitás marad, ki képviseli a nemzet igazi akaratát. A választójogi reformot tehát a legközelebbi alkalmas pillanatban meg kell csinálni. (Éljenzés és taps a jobboldalon.)

Sajnálja, hogy Justh Gyula követeléseire a miniszterelnök csak nagy általánosságban válaszolt, holott szabatosabban meg kellene jelölni a reform kereteit és tartalmát. Meg kell állapítani azokat az alapokat, amelyek a választói jogosultságot adják. Az ő nézete az, hogy mindenki legyen választó, aki a minimális értelmi censzust megüti. Mert az adóterheket a fogyasztási adóban mindenki egyformán viseli. Létező jogokat persze a reform el nem vehet. Ez az alap kielégítheti a miniszterelnököt s a többséget. Híve továbbá bizonyos körzetekben a titkosságnak, mert ez is eszköze lesz a választások tisztaságának, amit a miniszterelnök is kívánatosnak tart.

Azoknak, kik két év óta kormányon

ki nem nézte bennem az asszonyt, mikor átléptem lakása küszöbét. Tizenégy éves korom óta életem szakadatlan viaskodás köztem és a férfiak, vágyuk és mosolyom közt. Kétszer fogant meg bennem a bízalom, kétszer csaltak meg és hagytak cserben. S ekkor eltökéltem, hogy kegyetlen leszek. Fegyvertársat kerestem és találtam a művészetben. Kezdetben azért tapsoltak meg, mert fiatal és kíváncsi voltam. Azt hittem, tudok énekelni és ön volt az, aki megmondta, hogy nem vagyok művész. Arra kellett törekednem, hogy művészetem tökéletes legyen és uralkodhassam akkor is, mikor szépségem elveszti varázsát. Tíz évig dolgoztam ernyedetlenül. Látta az eredményt. Önnek köszönhetem . . . Hálából fel fogok lépni a Lais-ban.

— Asszonyom, ön igazán nagy művész! — Nem, kedves mester; én csak egy kurtizán vagyok.

E pillanatban belépett a komorna és M. Steinmann urat jelentette be Csikágóból. Juana Molieri kezét nyújtott a zeneszerzőnek:

— A viszontlátásra . . . Látja, Lais-nak mily kevés szabad perce van? . . . Mennem kell . . . Isten önnel!

Ernest Gaubert.

vannak, kell, hogy már megállapodott nézeteik legyenek a választójogi reformról. Szükséges, hogy a választójog liberális, demokratikus és szabadon gyakorolható legyen. Ezek általános irányok, de tudnunk kell a többség konkrét terveit is. Csak e föltételekkel fogadja el kielégítőnek a miniszterelnök nyilatkozatát. (Éljenzés helyeslés és taps a Kossuth-párton. Justhék némán és mozdulatlanul ülnek.)

Polónyi, a viharhadár.

Polónyi Géza beszélt ezután a béke ellen s támadta a Kossuth-pártot. Helyesli az obstrukciót és csodálja, hogy Apponyi elítéli az obstrukciót.

Baross János: Két hónappal ezelőtt ön is elítélte!

Polónyi Géza: Hazudik! (Nagy zaj.)

Baross János: Ezt majd elintézzük! — (Hosszantartó nagy zaj. Felkiáltások: Rendre! Rendre! Návay Lukács Lászlóval beszélget, de a közbeszólót nem utasítja rendre.)

Justh János (rákiált Barossra): Eredj, Jeszenszkyhez!

Polónyi Géza tovább is támadja a Kossuth-pártot.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti. Szünet után

Elnök konstatálja a Polónyi Géza részéről történt inparlamentáris kiszólást s ezért rendreutasítja.

Polónyi Géza folytatja beszédét s a védőerőjavaslat el nem fogadását indokolja.

Baross János elismeri, hogy 2 hó előtt többen tanácskoztak, hogyan lehetne a Justh-pártot izolálni, mert félték radikális irányának kárától. Ezekben a tanácskozásokban Polónyi Géza is részt vett s ő is ilyen értelemben nyilatkozott.

Polónyi Géza beismerő válasza után

Elnök megállapítja a pénteki ülés napirendjét.

Az interpellációk.

Egy órakeres interpellációkra tért át a Ház. A bejelentett nyolc interpelláció közül a következő négy interpellációt mondták el:

Pető Sándor dr. a Margitsziget bérbeadása tárgyában a belügyminiszterhez;

Pop Cs. István tizenhat román kispap üldözése miatt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez;

Jármay Béla a szatmármegyei adó tárgyában a belügyminiszterhez;

Apponyi Albert gróf a közös pénzügyminiszter lemondása és a közös külügyminiszteriumban készülő változások miatt a miniszterelnökhöz.

Az interpellációkat kiadták a szakminisztereknek, mire az ülés délután egynegyed háromkor véget ért.

KÖZOKTATÁS.

— Szabad Iskola. Holnap, csütörtökön soron kívül Borsos József, Debrecen város építészé folytatja előadását az eleven építészetéről, melyet ma is nagy számu vetített képpel illusztrál. Az előadás vázlata a következő: Az új anyag és szerkezet létrehozék a szecessziót, mely a külföld minden nemzeteinél, ép úgy más és más, mint az öntudatos magyar építésznél. A szecesszió tulzásai: csupa disz, semmi szerekezet, roszszul értelmezett formák helytelen használata. Nemzeti törekvés: népművészeti elemek és szerkezetek használása finneké, magyaroknál. A magyaros építészet kulturtörténeti jelentősége. Kezdeti és újabb, érettebb alkotások. A modern építészetéről s annak fejlődéséről szóló érdekes előadás, mely teljesen ingyenes, este 6 órakeres az ipartestület dísztermében kezdődik. Kíváncsi, hogy minél szebb számu közönség vegyen részt ezen előadás által nyújtott élvezetben.

POPPER MÓR dr.

1853—1912.

Valaki más megírja majd, mit vesztett az ő elmulásán a köz: a város, a társadalom; az élethivatás közülete és felekezetének közülete. Valaki más írja meg: mit tett; előtttem az áll ebben a szomorú órában, ahogyan tette.

Popper Mór dr. az utánozhatatlanok közül való volt. Ha szavait más mondja el, bizony más mondatokká tömörülnek azok; szegény, szürke mondatokká, amelyeket ez rével ejtünk mindnyájan naponta.

De ha ő mondotta e szavakat, a mondatok a legtisztultabb érzésvilág kincsesbányái lettek, a szavak drágakövek, a hangok csillogó hegyi kristályok, és aki hallgatta, ahogy ő beszélt, szomjas lelkére mint az aranyeső hullott a nagyszerű áldás, a Popper Mór dr. magyar beszéde.

Most elnémult örökre a csodahangszer, de zenéje visszacseng fülébe mindazoknak, akik ennek a szegény magyar szónak kevés rajongói, valaha is hallgatták, áhitattal, szívbeli gyönyörűséggel.

Az ő halálán él fel a gondolat, az írott szónak sok művésze van, de kevés az élőknek. Kedden éjjel kevesebb lett egygyel.

Családja, ez a remek, pompás család, most ill és sir mert elment az ur, a jó ur elment örökre. És kedve volna sirni mindenkinek, ha tudja, milyen mélyeséges gyászt takar a fekete posztó a szomorú házban, a most már gazda nélkül valóban. Elment a gondos, elment a szerző, a szerető paterfamiliás, üresen maradt a családi főszék, amelyet szép és impozáns gesztussal tudott megülni. Jó élet, szép élet, gond nélkül való élet mindenkinek, aki körülötte élt: ez volt a Popper Mór dr. munkálkodásának gyümölcse. Kevés a boldog, kinek így rendeltetett, könnyen folyó könnyekkel sirassák, akik őt elvesztették.

Művésze a szónak, művésze a családi életnek, művésze volt a szerzésnek is. Az eszközöknek artisztikus, arisztokratikus tisztasága ragyog felénk fölt nélkül való működéséből. Az életnek mestere és élvezője, a nemesebb lelki gyönyörűségek connoisseurja, tisztességes eszközökkel dolgozott, mert elsőrendű szükséglete volt a morális és etikus parancsok szerint való világnak kristálytiszta levegője.

Szivjósága — sokaknál gyengeség — csodálatos erő volt, delejes áram, mely magával ragadta, a ki közelébe jutott, delejes erő, mely nyert intenzitásban, valahányszor működésbe jött. Szerette a gyengéket, a támogatásra szorulókat és az ifjúságot. Sokan a fiatalok közül, édes öcsémek, szeretetének, támogatásának, tanításának részesei, megrendülve állanak sirja felett és nagyon siratják a fiatalokkal fiatalon élő és érző, a jó, a kedves Mózsi bácsit.

Ahogy kifordul emlékező szivemből ez a bizalmas elnevezés, mindjárt könnyebben szalad a tollam. Így hívtuk őt, így ismertük, így élt közöttünk, így volt a mi szivünknek kedves. Így nevelt irodájában fiskális-generációkat, a kamarának nem egy jelesét; így élt a házában, a vendéget szívesen fogadó-

ban, minden szép dolgokkal bőven ellátóban. Ahol ő otthon volt, ott otthon voltak a muzsák; és nem véletlen, de belső életében gyökerező törvényszerűség, hogy nála a zongora felett a leghíresebb hegedűs dedikált arcképét látom. Aki valaha vendége volt, de szívesen, de örömmel el-eljárna hozzá gyönyörködni a kedélyében, melegedni a derűben, amely szivéből áradt, ha élne a jó, a kedves, a nagyon, nagyon kedves Mózsi bátyánk.

Nem él már Popper Mór dr. Meghalt kedden éjjel és magával vitte sok minden drága kincsét, a zengő magyar szót, a gyönyörű családi életét, a becsületességét, a jó-ságát és a szeretetét. Meghalt váratlanul, láрма nélkül; felállt, kiment a szobából és szerényen, csendesesen, elegánsan betette maga után az ajtót. E zárt ajtó előtt, amely soha nem nyílik meg többé, szerényen, csendesesen megállni, halkán, fojtottan felsírni illik mindenkinek, aki őt szerette.

Mindannyian szerettük!

Schenk István dr.

Popper Mór dr. hirtelen halála megrendítő csapásként érte Debrecen város társadalmát. Tegnap még az utcán látták sétálni, ahol az ő végtelenül kedves és figyelmes modorában fogadta nagy számú tisztelőinek és ismerőseinek köszönését. Tegnap még mosolygó arccal viszonzotta e köszönéseket s ma már halála híret vették megdöbbenve ismerősök és tisztelők.

Kiváló embert, tudós, lelkiismeretes jogászt s minden szépért és jóért lelkesedő férfit vesztett benne a társadalom és gondos, határtalan szeretettel, gyöngédséggel telt családapát a család.

Életerős ember volt, akinek munkásságára, ambíciójára és tevékenységére a közélet még számított s annál fájdalmasabb dr. Popper Mór halála, amely olyan kegyetlen sorscsapásként jött. Tegnap este is még társaságban volt beszélgetett, vacsora után hirtelen lepte meg a szívfájdalom. A család azonnal elhozatta Brunner Lajos dr. orvost, aki el is sietett Popper Mór dr. lakására, de a beteget már segíteni nem tudott, Popper Mór dr. rövid szenvedés után meghalt.

A halál híre megnyilatkozott részvét bizonyítéka volt annak az általános szeretetnek és tiszteletnek, amely Popper Mór dr. személyét körülvette s amelyet óriási közgazdasági, jótékonyági, kulturális tevékenységével és jogászai tudásával kiérdemelt. Több közintézménynek volt tagja, amelyek most épületeikre kitűzték a gyászlobogót.

Élete és működése.

Popper Mór 1853-ban született Hajdudorogon. Középiskoláinak egy részét Hajdunánáson és Kassán, jogi tanulmányait Kassán és Budapesten végezte. 1883-ban nyitotta meg ügyvédi irodáját Debrecenben. 1884-ben nősült meg, feleségül vette Obláth Vilma, a kivel haláláig a legnagyobb boldogságban élt.

Mint ügyvéd, hamar ismertté lett nagy jogi tudása, lelkiismeretessége által s ama kellemes, mindenkivel szemben udvarias, megnyerő modora, amely őt nemcsak ügyfeleivel, de a bíróságoknál is megkedveltette. Az ügyvédi kar, amelynek egyik legképzettebb tagja volt — különösen mint egyikét a legjobb kereskedelmi jogászoknak ismerték — szintén nagy tisztelettel vette körül.

A debreceni kir. törvényszéknek hosszú időn át volt hites tolmácsa.

Nagyértékű tevékenységet fejtett ki Hajdúvármegye közéletében is. Szava nagy súlyal bírt mindig s érdekes, okos fejtegetéseit figyelemmel hallgatták. Tagja volt éveken át Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának és az állandó választmányának is.

A vármegyének régi idő óta tiszteletbeli főügyésze volt.

Mindenkor a 67-es iránynak volt tántoríthatatlan híve és képviselője.

Kiváló és buzgó férfia volt egyházának is. Az iskolaszéknek évtizeden át elnöke volt, akinek sikeres működéséhez nagy és kiváló eredmények emléke fűződik. Így az ő tevékenységének köszönhető az, hogy az izraelita elemi iskola a mai magas nívón van, annak köszönhető a polgár leányiskola megteremtése, berendezése s mai ellsmert magas nívója.

Mint családapa is kitünő ember volt. — Családja körében imádták. Három leánya már férjhez van. Egyik, Popper Klára Szász Ernő drnak, a diósgyőri állami vasgyárak fővegyészenek, a másik, Irma, Déry Ignác drnak, a Konkordia malom bécsi képviselőjének, a harmadik, Anna, Magyar Simon drnak a debreceni ügyvédnek felesége. A leányokon kívül még két fiúgyermek maradt. Popper Ferenc és Gyula.

Oriási tevékenységének, munkaszeretetének és annak, hogy értékét felismerték s őt szerették, tisztelték, bizonyossága az is, hogy igen sok közgazdasági és kulturális, jótékony sági intézetnek volt tagja.

Igy évtizedeken át tagja volt a debreceni statusquo aute izraelita hitközség képviselő-testületének és előljáráóságának, elnöke az iskolaszéknek. A Nagymagyaralföldi Bank részvénytársaság felügyelő bizottságának elnöke, a Nagymagyaralföldi Építő és műszaki részvénytársaság ügyésze, a Kölcsönös segélyező egyletnek igazgatósági tagja, a zene-konzervatóriumra előkészítő tanfolyamnak felügyelő bizottsági tagja, a kollégium jogi szakán az államvizsgálati bizottságnak, a Zenede igazgatóságának tagja, az izraelita ifjak dalkörének elnöke volt és választmányi tagja a kézügyesítő egyesületnek, a debreceni Kaszinónak és a Kereskedelmi Csarnoknak.

Gyászjelentések.

A mai nap folyamán Popper Mór dr. haláláról a következő gyászjelentéseket adták ki:

A súlyos csapástól mélyen megrendülve, szomorúan tudatjuk, hogy a végtelenül szeretett férj, a kiváló apa és nagyapa, dr. Popper Mór ügyvéd, Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, Debrecenben, folyó évi február hó 20-án éjjel 12 órakerelőtén 59-ik és zavartalanul boldog házasságának 28-ik évében hirtelen elhunyt.

Felejtethetlen halottunkat a Verbőczy-utca 6. szám alatt február hó 22-én délután 3 órakerelőtén megkezdett gyászszertartás után fogjuk az izraelita sirkertbe kikisérni. Debrecen, 1912. február 21-én. Özv. Popper Mór né száll. Obláth Vilma neje. Popper Klára és férje dr. Szász Ernő, Popper Irma és férje Déry Ignác, Popper Anna és férje dr. Magyar Simon, Popper Ferenc, Popper Gyula, gyermekei. Szász Gyurika, Szász Katóka, Déry Gusztika, Déry Ottó, unokái.

A debreceni statusquo izraelita hitközség iskolaszéke és tantestülete az igaz fájdalom érzésével tudatja, hogy 15 év óta működő kiváló elnöke dr. Popper Mór ügyvéd, Hajdúvármegye tiszteletbeli főügyésze; Hajdúvármegye bizottsági tagja, hitközségünk előljáráóságának tagja folyó hó 20-án jobblétre szenderült. Végtisztességgel folyó hó 22-én délután három órakerelőtén lesz a Verbőczy-utcai 6. számú gyászszertartás. Hitközségünk iskolai életében áldásos működésével örök emléket biztosított magának. Emlékét kegyelettel őrizzük!

A debreceni izr. hitközség előljáráósága mély fájdalommal jelenti, hogy érdeműs, fáradhatatlan buzgalmu tagja dr. Popper Mór ur, az izr. iskolaszék nagyérdemű elnöke folyó évi február hó 21-én jobblétre szenderült. A megboldogult hiült tetemei folvó évi február hó 22-én délután 3 órakerelőtén a gyászszertartás (Verbőczy-utca 6.) az izr. sirkertbe örök nyugalomra kísértettni. A hitközség, iskolánk és a tanügy érdekében kifejtett buzgó és reedményes munkássága örökre felejtethetlen marad. Debrecen, 1912. február 21. A debreceni izr. hitközség előljáráósága, — Áldás emlékére!

A nagy fordulat

Egyedül maradt a Justh-párt.

A képviselőház mai ülésének nevezetese volt Désy Zoltán beszéde, amely a legnagyobb mértékben valószínűvé teszi, hogy a Kossuth-párt a egközelebbi jövőben teljesen magukra hagyja Justhékát és a véderőjavaslatok elintézésének erőszakos megakasztását nem folytatja. Beavatott munkapárti politikusok véleménye szerint ugyanis a miniszterelnök minden valószínűség szerint abban a helyzetben lesz, hogy Désy Zoltán feltevéleire megnyugtató kijelentéseket tegyen. Ilyenképpen Justhék a parlamentben és az országban egyaránt izolálva folytatná az obstukciót. Ha ez a párt abban reménykedik, hogy az elnökségnek valamilyen erőszakos rendszabálya ismét melléjük sodorja a Kossuth-pártot, úgy alaposan tévednek, mivel az elnökségnek esze-ágában sincs az erőszak, a házszabályok erélyes alkalmazása pedig aligha fogja arra indítani Kossuthékát, hogy a hinárba jutott obsztrukciót új erőre segítse. Pénteken a véderő-harc döntő stádiumba jut, amelybe a kormány igen kedvező eredményekkel megy bele.

A mai napnak eseménye kétségtelenül ez a beszéd volt, amelyet minden józan gondolkozású ember a legnagyobb örömmel fogadott.

A külpolitikában tegnap jelzett változások ma történtek meg hivatalosan, amikor a királyi kéziratok megjelentek.

A mai eseményekről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Kossuth-párt békepontjai.

Désy Zoltán a mai ülésen négy pontban terjesztette elő a Kossuth-párt béke föltételeit. E négy pon a következő:

1. A cser- és jelvénykérdésben a Kossuth-párt teljes mértékben megelégszik a miniszterelnök kijelentésével, hogy a kilences bizottság erre vonatkozó pontjának teljesítéséhez a kormány állását köti.

2. Az 1888. évi XVIII. törvénycikkre vonatkozólag a Kossuth-párt a kormánytól világos deklarációt vár a tekintetben, hogy a póttartalékosok be nem hívhatók a képviselőház által meg nem szavazott újoncok pótlására, valamint akkor sem, ha a képviselőház törvénytelen elnapolás miatt nem szavazhatja vagy tagadhatja meg az újoncokat.

3. A katonai bünvádi perrendtartás egyelőre mindaddig, míg a szolgálati alkalmazása elintézve nincs, tárgyalás alá nem kerül.

4. A választói reform tekintetben a Kossuth-párt kívánja, hogy a miniszterelnök az eddigiekénél részletesebb nyilatkozatot tegyen és a javaslat beterjesztésére fix időpontot határozzon meg.

Hír szerint Désy kedvező és megnyugtató választ fog kapni a miniszterelnöktől.

A pártok hangulata.

A mai fordulatot általános megelégedéssel fogadta mindenki, csak Justh és pártja levertek nagyon s a folyosón is lehangoltan járnak. Napirend előtt felszólalásokkal akarták megkezdeni az obsztrukciót, de megtudták, hogy ezt Návay nem engedí meg.

Mikor Désy befejezte beszédét, Andrásy Gyula gróf odament a miniszterelnökhöz és ketten együtt kimentek a teremből. A folyosón csatlakozott hozzájuk gróf Tisza István. Arról tárgyaltak, hogy milyen legyen az a nyilatkozat, melyet a választóreformról tesz majd a miniszterelnök.

A Justh-párt el van tökéleve a harc folytatására. A párt minden tagja kész részt venni a technikai obsztrukcióban és számítani a pártonkívüli negyvennyolcasok támogatására is. A néppárt nem vesz részt a harcban, de egy-két tagja aláírja a névszerini szavazást kérő iveket. Zichy Aladár grófnak ma kellett volna kifejtene a Házban a néppárt álláspontját, de családi ügyben Abonyba kellett utaznia s e miatt felszólalása péntekre marad.

A néppárt különben, mint illetékes helyről értesülünk, magáévá teszi a Kossuth-

pártnak a póttartalékosok behívására vonatkozó kívánságát, de ellenzi a katonai büntető perrendtartás tárgyalásának elodázását, mert fontosnak tartja, hogy a büntető perrendtartás igazságügyi és szociális előnye minél előbb életbe lépjenek.

Királyi kéziratok.

A hivatalos lap mai száma közli Burián István báró közös pénzügyminiszter felmentéséről és a Bilinszky Leo lovag kinevezéséről szóló királyi kéziratokat, amelyeknek Buriánra vonatkozó részében a király a legmelegebben emlékszik meg Burián báró működéséről. A kéziratok a következők:

Kedves gróf Berchtold!
Amidőn báró Burián István közös pénzügyminiszteremet, a tudomásvétel végett másolatban idezárt kéziratom szerint, ettől az állásától saját kérelmére kegyelemben felmentem, dr. lovag Bilinski Leo belső titkos tanácsost, sz. k. minisztert közös pénzügyminiszteremmé kinevezem.

FERENC JOZSEF s. k.
BERCHTOLD s. k.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!
Értesitem Önt, hogy báró Burián István közös pénzügyminiszteremet, saját kérelmére ettől az állásától kegyelemben felmenttem és dr. lovag Bilinski Leo belső titkos tanácsost sz. k. minisztert közös pénzügyminiszteremmé kineveztem.

Kelt Bécsben, 1912. február 20-án.

FERENC JOZSEF s. k.
GROF KHUEN-HÉDERVÁRY s. k.

Kedves báró Burián!
Azt a kérelmét, hogy közös pénzügyminiszteri állásától felmentessék, kegyelemben teljesítem.

Ezen állásából távozását őszintén sajnálva, ebből az alkalomból teljes elismeréssel és legmelegebb köszönetemet fejezem ki önnek azokért a kváló szolgálatokért, amelyek mint közös pénzügyminiszterem, de különösen Bosznia és Hercegovina igazgatásával nekem és a monarchiának tett. Fenntartom magamnak, hogy önt a szolgálatban újból alkalmazzam.

Kelt Bécsben, 1912. február 20-án.

FERENC JOZSEF s. k.
BERCHTOLD s. k.

Kedves dr. lovag Bilinski!
Kinevezem önt közös pénzügyminiszteremmé.

Kelt Bécsben, 1912. február 20-án.

FERENC JOZSEF s. k.
BERCHTOLD s. k.

„A törzsfőnökök befolyása“

Válasz Nemonak.

A Debreceni Ujság tegnapi számában egy négyhasábos cikkben keresi Ön az igazságot és teljesen elvetve ezenközben azt az objektív hangot és modort, melyet első cikkében használt, eléri azt, hogy — az érdelemes indokoktól eltekintve — a haragos ember stílusával éppen mellé talál az igazságnak. Látja Némó Ur, én azért nem alkalmazom az Ön mondottaira a hazugság jelzőt, csak annyit állapítok meg, hogy Ön nem az igazságot kereste és nem az igazságot írta. — Ha nekem annyi időm volna az újságrészhez, mint Önnek, akkor talán előszedném perlongum et latum az Ön válasszának minden tévedését, azonban nekem eddig sem volt célom a Révi Nándor keltette hangulatokat befolyásolni, vagy irányítani, most pedig időm sincsen ahoz, hogy mindenki által tudott dolgokat ismételve anyagot szolgáltatassak hírlapi vitatkozásokhoz. Csak egyet emelek ki s ez az, hogy aki késébevonja és az ellenkezőjét állítja annak, hogy Márk Endre és Poroszlai László parcellázása alkalmával nyitott új utcák területéért a közgyűlés és a tanács egy fillért is adott, tehát ez a két terület befolyásos bizottsági tagok

érdekét szolgálta, az a tényekkel homlok-egyenest ellenkező, rosszhiszemű állítást kockáztat. Jóhiszeműleg nem lehet és nem szabad ezt a kérdést összetéveszteni azzal a másik kérdéssel, hogy a nevezettek által megvett területből utcaszélesítés céljaira a város által igénybevett területért a város fizetett-e, mert ez a fizetési kötelezettség a szabályozási szabályrendeletből folyik s egyaránt terhel a várost, bárkinek az ingatlanáról legyen szó. Ön ezt nagyon jól tudja, és ha Ön igazságos, nem lett volna szabad egész egész különálló tényrevel érvelni, ha egyéb állításaiban a cáfolat komolyságát és tárgyi valóságát elismerni is kénytelen. És nem szabad szem elől téveszteni egy körülményt, nyilatkozatomnak lényege azt célozta, hogy elhárítsam a cikkében kiemelt két bizottsági tagról azt a vádat, hogy pozícióikkal visszaélve, a tanácstól vagy közgyűléstől bármily jogtalan hasznot szereztek maguknak és lhárítsam ugyancsak a tanácsról és közgyűléstől azt a vádat, hogy a város vagyonával jogtalan befolyások hatása alatt könnyelműen gazdálkodik. Cikkének egyéb részével foglalkozni nem kívánok. A magam szerepe az albizottságokban és a közgyűlésen mindig a nyilvánosság ellenőrzése alatt áll, a magam felfogását bárhol megmondom, megindokolom s azt akkor sem restem, ha Önnek, vagy bárkinek másnak nem tetszik. Egy et azonban becses figyelmébe ajánlok. Én ugyan csak tényleg közvitéze vagyok a városi pártnak, de azért vitézebb vagyok mint Ön, mert én a nevemet a cikkemnek aláírom, az akarván, hogy aki velem, vagy cikkemmel foglalkozni akar, tudja meg azt, kivel és kihez kell szólnia, az Ön részéről ezt a bártorságot nem tapasztalom. Ezzel be is fejeztem a felvetett kérdésekben minden hírlapi polémiát.

Dr. Freund Jenő.

Légyott az örömtanyán

A férj revolveres merénylete.

Majdnem végzetessé válható családi dráma történt tegnap este az egyik Tizenháromváros-utcai mulatóházban. Polgár Bálint, a mulató tulajdonosa féltékenységből revolverrel rálőtt a feleségére, akit azonban a golyó nem talált, hanem az egyik közelben álló leány homlokát surolta. Persze nagy tumultus támadt a lövés zajára, a felingerült férjet lefegyverezték, a gyilkos szerszámot átadták a segítségül hívott rendőrnek s a halálra ijedt leányt ápolás alá vették. A merénylő ellen pedig a rendőrség megindította az eljárást.

Az eset részleteiről a következő tudósítás számol be:

Polgár Bálintnak kitünően jövedelmező éjjeli üzlete volt a Tizenháromváros-utca 23. számú házában. Mintegy nyolc-tíz leány töltögette állandóan az élet habzó italai után sóvárgó ifjuság poharait s csinos összegekre rugott a napi bevétel, amely borból, sörből és egyéb mámorító nedűből kiárult a tulajdonos és neje. Éppen e körül a jövedelem körül támadtak az utolsó időben kellemetlen- ségek is a házastársak között.

Polgár Bálint ugyanis megdőbbenve tapasztalta, bár a mulató népszerűsége egyre növekedett, a bevételek nagy apadásokat mutattak s a kasszaraportok körül bizonyos hiányok észlelhetők. Kérdést intézett tehát feleségéhez, aki azonban a legnagyobb indignálódással utasította vissza a gyanút s hivatkozott eddigi házastársi hűségére.

— Jó, jó! — mondta a férj — a hűségében nem is kételkedem én lelkem, De a ház körül azonban még sincs rendben a kasszaraport.

— Nincs ravasz Léda, a mulatóban hattyu. Mer a „mama“ kö

— Ki?

döge Polgár

— Nem

kozott a besu

mamám!

— Én me

a férj — és u

hogy azonnal

S a leány

Polgár E

mei s az ind

Magához ve

Az egyik szo

a kulcsjukon

tapasztotta t

igen tisztán l

idegennel, ak

őri uniformis

teljesített er

igen jó szolg

meg volt ve

vilben is sziv

gyengédségé

Összesz

megvárta mi

tett férji jog

molni. Felem

s elcsitotta a

vette a mer

golyó célt t

homlokát ho

vetették ma

kezeből a f

hívták Daró

aztán elkob

dg a rendő

megsérült le

rolta a golyó

Szinh

CSÜTÖRTÖ

PÉNTEKŐ É

adás. (C

SZOMBAT

VASÁRNAP

szony

zett v

bérlet.)

Gésák.

bábós és sz

riül színre.

aratott legu

Zilahyné S.

Margit, Fal

geti és Béke

Az Éjsz

mutatója Vi

szencziós

nagy irodal

realisztikus

színekkel m

az élet ne

elő. Épen e

a közönség

ifjuságot ne

biztató és a

darab előad

ga is jelen

lődes.

A vasár

délután mé

szony kitün

Csak a

m

— Nincs bizony! — sugta be az egyik ravasz Léda, aki szerette volna, ha ebben a mulatóban az övé lett volna a legkövérebb hatyru. Mert nagyon sokat forgolódik valaki a „mama“ körül!

— Ki?! — ébredt fel a feltékenység ördöge Polgár Bálintban.

— Nem merem megmondani — szabadkozott a besugó — hiszen azért ő mégis a — mamám!

— Én meg a „tatád“ vagyok — ordította a férj — és ur a házban, tehát parancsolom, hogy azonnal megmond!

S a leány mondta!

Polgár Bálintnak vérbefordultak a szeméi s az indulat a fegyverállványhoz vitte. Magához vett egy revolvért és lesbe állott. Az egyik szoba ajtaja be volt támasztva csak a kulcsjukon pislákoló némi fény. Ide tapasztotta tekintetét a tulajdonos. És látott, igen tisztán látott! A felesége volt benn egy ideggel, aki csak nem rég hagyta ott a rendőri uniformist. A nevét is tudta, igen sokszor teljesített errefelé szolgálatot. Ugy látszik, igen jó szolgálatot, mert az asszony annyira meg volt vele elégedve, hogy még most cíviben is szívesen keblére ölelte s elhalmozta gyengédségének minden jelével.

Összeszorult erre Polgár Bálint szíve, megvárta míg felesége a szalonba lép és sértett férji jogainak tudatában, leakart vele számolni. Felemelte a kezében tartott revolvért s elsütötte azt. Ám az asszony idején észrevette a merényletet, félreugrott az utból s a golyó célt tévesztve, az egyik örömlány homlokát horzsolta véresre. A jelenlevők rávetették magukat a merénylőre, kicsavarták kezéből a fegyvert s az utcáról segítségül hívták Daróczy Mihály 35. számú rendőrt, aztán elkobozta azt. Polgár Bálint ellen pedig a rendőrség az eljárást megindította. A megsérült leány már jobban van. Csak surrolta a golyó.

Színház és Művészet

A heti műsor.

CSÜTÖRTÖK: A G é s á k, operett (B bérlet). PÉNTEKŐ É j s z a k a, életkép. Bemutató előadás. (C bérlet.)

SZOMBAT: É j s z a k a, életkép. (A bérlet.) VASÁRNAP: Délután Az Elvált asszony, operett. Este Csókonszerzett völegény, énekes vigiáték. (Kis bérlet.)

Gésák. Csütörtökön este Johnes Sidney bájos és szép zenéjű operettje, a Gésák kerül színre. A kiváló operett zajos sikert aratott legutóbbi repriz-előadása alkalmával. Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Beleznay Margit, Falussy, Székely, Kassai, Dési, Ligeti és Békés játszanak nagyobb szerepeket.

Az Éjszaka. Pénteken este lesz a bemutatója Vidor Marci, a kiváló poéta és író szenzációs életképének, az Éjszakának. A nagy irodalmi értékkel bíró darab erősen realiztikus irányú, sok helyen sötét, komoly színekkel megfestett jelenetekkel amelyben az élet nem mindig fehér esetei tárulnak elő. Épen ezért az igazgatóság figyelmezteti a közönséget, hogy az előadásra a serdülo ifjúságot nem lehet elvinni. A nagy sikerrel biztató és arra minden tekintetben érdemes darab előadása iránt, amelyen a szerző maga is jelen lesz, rendkívül nagy az érdeklődés.

A vasárnap délutáni előadás. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal az Elvált asszony kitérő operett kerül színre, amelyben

Gonda szerepét Beleznay Margit játssza. Jegyeket ez előadásra a színházi pénztár előre árusít.

A Csókonszerzett völegény. Kedves, bájos szindarabot hoz színre Zilahy igazgató vasárnap este. A Csókonszerzett völegény című énekes vigiáték kerül előadásra. — A darabot már évek óta nem vették fel a debreceni színház műsorára, hogy ezidőszerint újdonság számba megy a darab előadása. Különösen Borbély Lilinek van a darabban pompás szerepe, melyre a művész nagy ambícióval készül. A darabban a sok éneken kívül táncok is vannak s így valószínű, hogy az újonnan betanult kitérő énekes vigiáték nagy tetszéssel fog találkozni.

A Bonbonniere naponta zsúfolt házak előtt tartja elsőrendű előadásait. Debrecen város elit közönségének igazi műélvezetét nyújt a jelenlegi műsor, mely nagyon ügyesen van összeállítva s minden egyes szám kitérő maga nemében. Különösen La Malina francia tánc-sketsch, azután a bájos La petite Chrisanteme akrobatikus táncosnő már magában véve megérdemlik, hogy a műsорт megnézzük. Hol van még a többi? Vellie Brown, a néger trombitás, Lendvay Mici kabaret énekesnő, Mezei Margit táncosnő stb. mind jó számok. Szilassy Etel igazgató esténként kétszer is fellép; először cigányzene mellett elénekli a legújabb slágereket, azután a Rendez-vous című kis vigiátékban játszik nagy sikerrel. A három komikus: Zsoltoványi, Radó és Ujvári mulattatják még a közönséget különböző kuplékkal. Vasárnap délután 4 órakor családi népeleadás. Páholvülés 1 korona, a többi hely 60 fillér. Délután úgy mint este, az egész műsорт adják.

Villamos áram az ajtókilincsen

Egy ravasz házmaster.

Furfangos módját eszelte ki egyik debreceni házmaster annak, hogy minél kevesebb munkával végezhesse el azt a tevékenységet, amel ya gondjaira bizott ház körül felmerül. Főleg az egyik mellékhelyiség tisztántartása okozott neki nagy gondot, mert a ház valamennyi tagja, sőt még az idegenek is használták s alig udott annyi időt szakítani, hogy utánuk takarítson. Panaszkodott is fiúknak, és kérte a szomszédok jóindulatu pártfogását.

— Én tudnék egy kitérő módot — mondta egy villanyszerelő ismerőse — de hát ez egy kicsit veszedelmes lehet.

— Mi az? kapott a szón a derék házmaster.

— Ha a villanyáramot valaki egy zsinoron a kilincse vezetné, elmenne a kedve a látogatóknak.

A házmasternek nagyon tetszett az eszme s menten hozzá is fogott annak kiviteléhez. A villanyosáram zsinórját mgtdolta egy segéd dróttal s azt a helyiség kilincseire csavarta. Az áramot megnyitotta, úgy hogy folyton gyűlt a villamosság a rézfogantyuba. Minthogy pedig valamikor azt is hallotta, hogy a víz fokozza a villamosáram erejét, még fel is öntözte a helyiséget.

Megesett aztán, hogy az 55. számú rendőrnök is dolga akadt az illető házban s beakart nyitni a fentjelzett helyiségbe. Mit sem sejtve nyult tehát a kilincs után, mely annak ajtaját nyitja. Ám olyan ütést kapott ebben pillanatban, hogy ember legyen, aki egész testében össze nem rázkódik alatta. De a rendőber őre nem jött zavarba, hanem a kardját vonta elő s azt az ajtó közé támasztva, befestítette az ajtót.

Aztán részletes vizsgálatot tartott. Megállapította, hogy odabenn nem tarózkodik senki, csak egy drót csavarodott ismeretlen körülmények között az ajtó kilincseire s a helyi-

ség padlata van teli vízzel. Első pillanatra azt hitte, hogy a vízvezető nem működik pontosan és valaki tévedésből a villanydróttal akarta helyettesíteni. Amikor azonban a to-gantyt kipróbálta, meggyőződött, hogy tévedett. Elővette tehát a házmaster és azt erélyesen felelősségre vonta, majd a rendőrség központi ügyletére kísérte, ahol megállapították, hogy Farkas Sándornak hívják s a Kölcsonös Segélyző egyeslet Sas-utca 4. számú házának felügyelője, a villamos áramot maga vezette a kilincse, mint mondta azért, hogy ezáltal elvegye a kedvét azoknak az idegeneknek, akik az utcáról is ebbe a helyiségbe jönnek fel.

— Hogy jutok én hozzá. — mondja elkeseredetten — hogy a házban levő „Bodega“ látogatóit is én szolgáljam ki?

Amiben valamelyes igaza van is, ám az eljárás annak dacára is folyik ellene.

HIREK

— **Baltazár püspök a kolozsvári Kálvineum-ünnepélyen.** Kolozsvárról táviratozák: Ismeretes, hogy a református egyház papságának kiváló nagyjai Kolozsváron most szombaton este Kálvineum-estélyt rendeztek. Az estély propagandája Isz a Kálvineum-árva ház gyűjtési mozgalmának. Az árvaház pedig a rosszul fizetett, rendezetlen nvugdijjogosultságu kálvinista papok árváinak lesz mende kékhelye. Baltazár Dezső, a debreceniek nagynevű és liberálmusáért országsszerte tisztelt püspöke fog előadást tartani. Az estély sorrendjét a következőkben állították össze: A Magyar-utcai templomban 6 órakor esti istentisztelet lesz. Imát mond dr. Baltazár Dezső, a tiszántuli egyházkerület püspöke. Prédikál: Sörös Béla, losonci lelkész. A templomban a Kálvineum javára perselygyűjtés lesz. Este 8 órakor a Menzán tartandó Kálvineumi estély programja: Isten dicsősége (Beethovenől), éneklí a kolozsvári református theologia énekkara. Megnyitó beszédet mond: dr. Kenessey Béla erdélyi református püspök. „A szeretet kiegyenlítő hatalmáról“ szabad előadást tart dr. Baltazár Dezső, tiszántuli református püspök. A „Varázsfüvel“ből Sarastró főpap imáját éneklí Jénossi Antal püspökladányi kántor. A Kálvineum javára tett kolozsvári alapítványokról és adományokról beszámol Barabás Samu lelkész. Kiss Ferenc, a tiszántuli egyházkerület főjegyzője bezáró-beszédet mond. Isten a mi oltalmunk (Kapi Gyulától), éneklí a kolozsvári református theologia énekkara. Belépti díj a estélyre személyenként 2 korona Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és nyilvánosan elszámolnak. Az alapítványtevők és nagyobb adományozók részére, ha igényüket kellő időben bejelentik, a Menzában fenntartott helyekről fognak gondoskodni. Az estély után ugyancsak a Menzán Királyhágóntúli vendégek tisztletére ismerkedési estélyt tartanak, 25-én, vasárnap délelőtt, a Magyar-utcai templomban Uray Sándor debreceni lelkész prédikál. A pénzüntézetek adakozásáról a következő nyugtatást tette közé a Kálvineum bizottság elnöke: A legnagyobb hálával smerjük el, hogy a magyar pénzüntézetek országosan meleg támogatásban részesítették a Kálvinumot. A végrehajó-bizottság egy alázatos levéllel megkereste a kolozsvári özszes pénzüntézeteket is és kérte, hogy szintén támogassák az árvák megmentésére indított akciót. Eddig két intézet volt szíves meghallgatni esdő szavunkat: a Közhasznú Takarékpénztár 500 és az Erdélyi Bank 100 koronával. Fogadják hálás köszönetünket. Egyuttal tisztelettel kérjük a többi pénzüntézeteket is, hogy erre az igazán kulturális és humánus célra szánt szíves adományaitkat alulírotthoz elküldeni szíveskedjenek. Barabás Samu, a Kálvineum végrehajó-bizottságának kolozsvári megbízottja.

Csak a

minőség

révén lett

világhírű

a valódi

PALMA

kaucsuk-cipősarok

A higienikus

Palma kaucsuk

agybetét

elsőrangú

A színészeti felügyelő Debrecenben. Fes-tetich Andor gróf, a vidéki színészet ország-gos felügyelője ma este Debrecenbe érkezett. Végig nézte a „Kis gróf” előadását és holnap Nagykárolyba utazik, hogy az ott tartandó sznikerületi ülésen részvegyen.

A szilágysomlyói háborúság. Tegnap-i cikkünkhöz, amely a szilágysomlyói büni-gyeket tárgyalta, ma az érdekelt Keler Samu dr. szilágysomlyói ügyvéd a következő megjegyzéseket teszi:

Még 1905-ben Keller Ferenc képvise-letében egy 2000 forintos váltót mint ügyvéd peresítettem báró Györfy örökösei ellen. Ezen polgári perből támad büniügyben Keller Ferencet még 1906-ban jogerősen felmentet-ték. — 1909. év végén mint a Kraszna-megyei Takarékpénztár felügyelője rájöttem arra, hogy Láng József intézeti vezérigaz-gató egy 142.000 koronás betétkönyvet állit-tatott ki a saját javára minden fedezet nél-kül és ezenkívül több rendbeli hitlen visz-szaélést követett el a Takaréknál, amik miatt a büniügyi vizsgálat jelenleg is folyik el-lene. Ekkor éptem fel Láng József ellen, a mire Láng József, a felesége és a fia, dr Láng Aladár azt a vallomást tették ellenem 1910. januárban, hogy én hármuk jelenlétében arra akartam rábírní 1905. július vagy augusztus havában Láng Józsefet, hogy egy 2000 fo-rintos váltót, melyet én lopott nak mondtam, — felehaszonra saját neve alatt pereljen. Ezt a vallomást öt év után akkor tették Lángék, midőn Láng Józsefet, mint felügyelő a taka-rékban üldözni kezdtem.

A vallomások alapján elenem adott vádiratot a zilahi törvényszék nemcsak hogy elutasította, hanem Lángék ellen hamis tanu-zás miatt az iratoknak az ügyészséghez való áttételét is elrendelte. Felfolyamodás folytán a tábla megváltoztatta a törvényszék vég-zését és engem vád alá helyezett ugyan, de azzal az indokolással, hogy a bizonyítékok mérlegelése a főtárgyalásra tartozik. A rö-videsen megtartandó főtárgyaláson a nyil-vánosság előtt lesz tisztázva a három Láng tanuvallomásának értéke.

Amidőn ezeket a sorokat közreadjuk, egyszersmind azt is megemlítjük, hogy Keller Samu dr. állításait a zilahi örvényszék vád-tanácsának végzésében foglaltak támo-gatják.

A kereskedelmi alkalmazottak szer-vezkedése. A debreceni kereskedelmi al-kalmazottak is kezdik belátni a szervezke-dés nagy társadalmi fontosságát. E kérdés-ben holnap, csütörtökön este 9 órakor érte-kezetet tartanak a Dréher jobboldali ter-mében, amelyen a kereskedelmi alkalmazot-tak elite találkozik.

Ököllet a rendőr ellen. Debrecen vá-rozában az utóbbi időben egymást érik a me-rényletek a rendőrök ellen, úgy látszik az a tapintat, udvariasság és szolgálatkészség, amely a kiünően fegyelmezett rendőrlégény-ség rátermettségét dicséri, visszahatást szül s a részeg csavargók sehogy sem akarják megérteni, hogy tekintélyvel is lehet rendet követelni, nemcsak ököllet. Tegnap éjjel is egy Barna Bálint nevű sehonnai ököllet arc-bavágta Horváth Ferenc 81. sz. rendőrt, az-tán elinált. Megindították ellene az eljárást.

Előadás a Munkás Otthonban. E hó 23-án, pénteken este 8 órakor Perczel Mó-ric szerkesztő tart előadást a következő kér-désről: A háború jövője. Vendégeket is szí-vesen látnak.

Megéget kisleány. A régi téglavető-ben Szatmáry Margit másfél éves kisleány, a míg az anyja a kuton volt, magára gyújtotta az ágat, s súlyosan összeéget. A kórházban ápolják.

A talyigás és a sketnémák. Alig hin-nők, hogy akadna olyan ember, akit meg-nem indít embertársainak szervi hibája és fogyatékosága. Kétszeres súlyos elbírálás alá eshet hát annak a debreceni talyigásnak az esete, akit Harmathy Ferenc rendőrbiz-tos ma feljelentett, mert figyelmeztetése da-cára is közéhajtott lovával a sketnémák in-tézete növendékeinek s mikor igazolásra szó-lította, még meg is tagadta ezt. Megállapi-tották, hogy Szabó Józsefnek hívják. Jó lesz megtanítani emberségre.

— A megvadult tehén. Hajdudorogról jelentik, hogy ott Fekete János gazdát, ami-kor kertjében dolgozgatott, a szomszéd meg-vadult tehene felöklelte, úgy hgy a kórházba kellett szállítani.

Sulygyarapodás

rövid időn belül észlelhető a

SCOTT-féle Emulsió

használata esetén, mi különösen lábadozás idejében, lesoványodás-nál, vagy sorvasztó betegségek után kívánatos. Helyesen cselek-szenek tehát a felnőttek is, ha testsúlyukat ily esetekben az iz-letes és könnyen emészthető Scott-féle Emulsió által gyara-pítják.

A Scott-féle el-járás végjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

B vásárlásnál kifejezetten Scott-féle Emulsió-t kérjünk. A Scott-féle eljárás már 35 éves és garancia úgy a jószág, mint hatás tekintetében.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Minden gyógytárban kapható.

Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak ro-vására és a vevők kárára lehetséges.

— **Alkalmi és estélyi ruhák, bluzok óriá-si választékban** megérkeztek Halmágyi Sá-muel divatházában. Estélyi köpenyek leszál-lított árban.

— **Butorcarnok áthelyezés** Hunyadi-utca 19. szám alól a Butorcarnok (Csapó-u. és Piac-utca sarok) Takaréknál és Hitelintézet r.-t. palotája emeleti termeiben helyeztetett át. A Butorcarnokban 80 szoba butor áll a közönség rendelkezésére s mindenkinek sa-ját érdeke, hogy mielőtt butorait beszerzi, a csarnokban felhalmozott s szabott árak mellett árusított butorzatot vételkötelezett-ség nélkül megtekintse. A csarnokban eladott mübutorokért Kovács Gyula mübutorgyáros 2 évi jótállást vállal. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

A Nagymagyaralföldi Bank Részvénytársaság igazgatósága és felügyelő bizottsága a legmé-lyebb fájdalommal jelenti, hogy fel-ügyelőbizottságának érdemes és sze-retett elnöke

Dr. Popper Mór ügyvéd ur

f. hó 20-án váratlanul elhunyt. Emlé-két intézetünk, melynek alapításában tevékeny részt vett, mindig szeretettel fogja megőrizni.

Nagymagyaralföldi Bank Részvénytársaság igazgatósága és felügy. bizottsága.

Debreczeni Butorkészítő Asztalosok Áruccsarnok Szövetkezete

mint az Ors-ágos Központi Hitelszövetkezet tagja. Telefon 129. Hunyadi-u 17/19. sz. Telefon 129.

Felhívja a tisztelt butorvásárló kö-zönség figyelmét. dusan felszerelt áruccsarnokára, hol Debreczen első műasztalosai-nak és kárntosainak termékei a legmér-sékeltőbb (szabott) árban áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére, a legegyszerűbb-től a legdiszesebb kivitelig.

Megtéktetés minden vételkényszer nélkül.

Tervek, költségvetések, rajzok dijtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legm-sszebbmenő garanciát vállalja, hitel esetén kedvező fizetési fel-tételek.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Csusz, köszvény, reuma

ellen a legjobb báziszer a bitres

Király-Balszam!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyak-rabban idültbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél is fájdalmakat teljesen meg-szünteti.

Fog- és fejfájást 5 peros alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a fentelíró és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszer-tárában Kossuth-utca 9. színház mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	871—
Osztrák hitel	655—
4 százalékos koronajáradók	90-05
Allamvasút	782—
Jelzálogbank	603-75
Rimamurányi	717—
Salgótarjáni	750—
Közúti vasút	818-80

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 4 1/2%, Berlin 4% London 3 1/2%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	11-70
Buza októberre	11-78
• áprilisra	11-08
• májusra	10-80
Rosa áprilisra	9-57
Zab októberre	10-28
• áprilisra	8-58
Tengeri májusra	8-73
Tengeri 1912. év júl	

Irányzat:

Készárú 5 olcsóbb.

Helyi értékpapírok magánárfolyama.

Névért.	osz-talék	1911. szelvényekkel	Kor.
500	10	Debreczeni Elso Takár	960
200	20	Alföldi Takár	875
500	44	Ipár és Keresk. bank	900
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	16	Debreczeni Hitelbank	260
400	24	Általános Forgalmi Bank	—
200	12	Bankgyűlölet	780
200	80	Istvánmalom	—
200	10	Debr. Helyi vasút	—
200	18	Termény és Áruaktár	—
200	10	Debreczeni Göztglágyár	290

Az általános Forgalmi Bank igazgató-sága tegnap tartott ülésén állapította meg az elmúlt 1911. év üzleteredményét. Az igaz-gatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy részvényenkint 26 korona, vagyis 6 és fél százalékos osztalék kifizetését rendelje el. A megüresedett igazgatósági tagsági helyre egyhangulag ifj. Widder Sámuel, a Hajdu-megyei Népbank ügyvezető igazgatóját je-lölték.

Gazdasági előadás a munkásgimná-ziumban. Pénteken este 8 órakor az ipar-terület disztermében Péterfy József gazda-sági szaktanár gazdasági előadást tart házi-állataink egészségéről. Az előadás főképen az állati betegségekre s modern hygienikus istállók berendezésére szoritkozik, melyet 40 vetített kép kísér. A minden tekintetben élvezetes s ingyenes előadásra ez uton már most hívjuk fel a gazdálkodó közönség fi-gyelmét. A tartalmas füzet ára 10 fillér.

A Mátyás-pince gazdát cserél. A Debre-ceni Elso Takarékpénztár főtéri palotájában levő Mátyás-pince, a közeli napokban gaz-dát cserél. A díszes éttermet, amelyet az eddigi tulajdonosok, Hengye és Bradl, rövid idő alatt kedvelté és népszerűvé tettek, ifj. Weichinger Károly, a „Hungária” kávéház tulajonosa 70.000 koronáért megvásárolta s az éttermet legközelebb ténylegesen is át-veszi. A Mátyás-pince vezetője Sternad Fe-renc, a Hungária-kávéház mostani üzletveze-tője lesz, aki jelenlegi állásában a közönség általános szeretetét nyerte meg.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyvet a következő fizetésektelensége-ket jelenti: Fodor Dezső Pécs, Berkovics Adolf Munkács, Blau és Mohovich Fiume, Bedenach Johann Trieszt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 50 fillér, azontul minden szög 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden szög 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakosodásnál tessék választékosan osztozni.

Levelezés.

„Emli” jellegre fűposta restante levél vár.

„Ártatlan” jellegre levelek vannak a kiadóban.

Betöltendő.

Ügyes pénzbeszedő és üzletszerző felvételek fix fizetéssel. Zempliner, Hatvan-u. 17.

Egy takarítónő kerestetik. Cím a kiadóban.

Kisasszonyt, szépen és helyesen írni tudót keres helybeli sörnagykereskedő márczius 1-i belépésre. Cím a kiadóban.

Egy jó nevelésű, lehetőleg 4 középiskolai osztályt végzett, legalább 14 éves, egészséges fiú tanuló felvétetik egy nagy fejlődésben levő műiparágban. Cím a kiadóhivatalban.

EGY KIFUTÓ (hetes) fiú azonnal felvétetik a kiadóhivatalban.

Czimirás, másolást elvállal szép írasu fiatal ember. Cím a kiadóban.

Előadó bizonyítványokkal ellátott tisztességes úri leány házvezetőnőnek, esetleg társalkodónőnek ajánlkozik, ki több éven keresztül ebben az állásban volt alkalmazva. Cím a kiadóban.

Keresek egy évi bérest konvenczióra a mikespércsi Sinay-féle tanyára. Ajánlkozhatnak családos emberek 30-50 éves orig Mikespércsen a Sinay-féle tanyán a tulajdonosnál.

Gyakorított gépirő (keresztény) ügyvédi irodába márczius 1-től felvétetik. Gyorsíró előnyben részesül. Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Takarítónő azonnal felvétetik Miklós-u. 24.

Egy mosónő kerestetik egy úri helyre. Cím a kiadóban.

Irodai teendőket és egyszersmind pénztárkezelésben jártas kisasszony azonnali belépésre kerestetik Kanczler és Stern rövidárú-nagykereskedésében, Hunyadi-utca 11. Ugyanott tanuló fizetéssel felvétetik.

Adás-vétel.

Kétszersült eredeti karlsbadi nagy csomag 70 fillér. Kis csomag 35 fillér Deutsch Lajos fűszerüzletében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salam. Telefon 685.

A Péczeli-utca 7. sz. ház eladó.

Eladó egy jókarban levő egy karikás kis vaskönyha elköltözés végett. Cím a kiadóhivatalban.

Hiány nincs, mert cipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletáruházában Csapó-utca 27.

Alacsony vaskályhát, használtat, vennék, esetleg rövid időre kölcsön kérnék. Cím a kiadóhivatalban.

Elköltözés miatt többféle butorok vannak eladók a Piac-utca 42. szám alatt, hátul az emeleten, ugyanott keresnek egy 3 szobás lakást május elsőre.

Eladó egy jókarban levő szennyes ruhatartók, direkt erre a célra készített szennyes láda. Cím a 339. telefon szám alatt megtudható

Lakás.

Hatvan-utca 61. szám alatt ujonnan épült szálloda, kávéház, sörcsarnok, tánc- és étterem nagy udvarral, modern komforttal berendezve, a Csokonai-utczára 2 átnyíló bolthelyiséggel együtt azonnal kiadó vagy eladó előnyös feltételek mellett. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál.

URIEMBER RÉSZÉRE elegáns parkettezett külön bejárattal butorozott szoba a Piacon kiadó. Gázvilágítással. Cím a kiadóban.

Kiseb gazdasági házat 2-3 szobával, veteményes vagy gyümölcsös-kerttel bérelnek, nem nagyon messze a központtól. Ajánlatok ármegjelöléssel a kiadóhivatalba intézendők.

Különböző.

Weisz Ferencz gépezemre rendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7.

A kézi és szénsavas ásványvizek királya. Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ. nál Debreczenben.

Levelező

egyik helybeli biztosító-intézethez azonnali belépésre

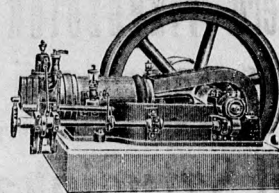
kerestetik.

Írásbeli ajánlatok, az eddigi működés tüzetes megjelölésével a kiadóhivatalba intézendők.

Nyersolaj, szivógáz, Diesel benzín

Motorok és lokomobilok

Gyors szállítás. Kedvező fizetési feltételek. Messze-menő jótállás.

Drezdai Mótorgyár Részv. Társ.

Németország legrégebb, legnagyobb mótorgyára.

Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V., Koháry-utca 4. sz.

(Alkotmány-utca sarok.)

Ha „FORHIN”-nal permetez,

I - SZOR kevesebb a gond,
II - SZOR kevesebb a munka,
III - SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN” a sokszori megjavított BORDÓI KEVERÉK kész állapotban! Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatnál permetezhető vele! Semmi flegedéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett Rézkénport és bordói port is. Kérjen ingyen és bérmentes leírást a FORHIN-gyártól, Budapest, VI., Váci-út 93.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK „66”

varrógépek

varrásra, himzésre és tömésre a legjobbak.

A leghasznosabb alkalmi ajándék

minden ház részére.

Singer Co. varrógép részvénytársaság

Piac-u. 19.

Függőnyt

•• a legszebben ••
•• a leggyorsabban ••
és a legsolidabb árban
tisztít

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító ruhamosó r.t.

Debreczen. - Telefon 323.

Gyár és főüzlet Széchenyi 42.

Fióküzlet: Csapó-utca 30. Hatvan-utca 15.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.